

LANDSMØTEPROTOKOLL

NSRs 39. landsmøte 2007

22.-24.06.07 i Bodø

Sak 1. Åpning

Sak 1.1 Godkjenning av innkalling

Innkalling enstemmig godkjent

Sak 1.2 Godkjenning av sakliste

Sakliste enstemmig godkjent

Sak 2. Konstituering

Sak 2.1 Godkjenning av delegatenes fullmakter

Delegatenes fullmakter enstemmig godkjent

Sak 2.2 Godkjenning av forretningsorden for landsmøtet

Forretningsorden for landsmøtet enstemmig godkjent

Sak 2.3 Valg av fire dirigenter (møteledere)

Martin Urheim, Trond Are Anti, Janne Hansen og Laila Nystad enstemmig valgt

Sak 2.4 Valg av fire referenter (møtesekretærer)

Kristin Sara, John Harald Skum, Tone Elvebakk og Aslak Anders Eira enstemmig valgt

Sak 2.5 Valg av to protokollunderskrivere

Karen Elle Gaup og Hanne Magga enstemmig valgt

Sak 2.6 Valg av fire til tellekorpset

Liv Elin Wilhelmsen, Ann Wibeke Pettersen, Per Kåre Grønvoll og Lennart Nordhus enstemmig valgt

Sak 2.7 Valg av redaksjonskomitè

Gunn Britt Retter (leder), John Trygve Solbakk, Runar Myrnes Balto og Turid Vesterheim enstemmig valgt.

Sak 2.8 Valg av andre landsmøtekomitéer

Utvalg for kystfiske: Camilla Brattland (leder), Ann Mari Thomassen og Olav Dikkanen enstemmig valgt.

Utvalg for naturforståelse, bruk og vern: Ragnhild Nystad (leder), Kjell E. Pedersen og John Gustavsen enstemmig valgt

Sak 3. Årsmelding 2006 - 2007

Sak 3.1 Fra NSRs Landsstyre

NSRs årsmelding 2006 – 2007 enstemmig godkjent.

Sak 3.2 Fra NSRs ungdomsutvalg

NSR-U's årsmelding 2006 – 2007 enstemmig godkjent.

Sak 3.3 Fra SOL- Samisk studieutvalg

SOLs årsmelding 2006 – 2007 godkjent mot en stemme.

Sak 4. Årsregnskap 2006 med revisjonsberetning

4.1 Årsregnskap fra NSRs Landsstyre

NSRs årsregnskap 2006 enstemmig godkjent.

Landsmøtet ber om vurdering av antall delegater til Landsmøtet, landsmøtefrekvens opp mot styrking av administrasjonens funksjoner og oftere besøk til lokallagene fra Landsstyret.

Enstemmig vedtatt.

Sak 4.2 Revisjonsberetning

Revisjonsberetningen for NSR tas til etterretning

Sak 4.3 Årsregnskap fra SOL - Samisk studieutvalg

SOLs årsregnskap for 2006 enstemmig godkjent.

Sak 4.4 Revisjonsberetning

Revisjonsberetningen for SOL tas til etterretning

Sak 5. Lokallagenes time

Landsmøtet tar til etterretning orienteringen fra Sáltto Sámesiebrrie ved Eivind Langås.

Landsmøtet tar til etterretning orienteringen fra lokallagsundersøkelsen ved organisatorisk nestleder Marit Einejord.

Sak 6. Naturforståelse, bruk og vern

Norske Samers Riksforbund (NSR) har på sitt 39. landsmøte i Bodø vedtatt følgende uttalelse:

BRUK OG VERN I SAMISKE OMRÅDER

1. INNLEDNING

Samene har levd på naturens premisser i uminnelige tider og folkets kollektive kunnskaper om egne områder og egne ressurser har vært grunnlaget for vår eksistens. Nærhet til og aktiv bruk av natur og miljø er viktig for samisk identitet, livsutfoldelse og kultur.

Det samiske samfunnet vil måtte ta denne debatten opp med jevne mellomrom som følge av ny utvikling og bedre kunnskaper. Den globale samfunnsutviklingen setter også samene på nye prøver, noe som kommer til uttrykk i den aktuelle klimadebatten.

2. LOVER OG KONVENSJONER SOM ER AKTUELLE

- Grunnlovsparagrafen § 110 A, om Samenes status av 1988
- Sameloven av 1987
- Finnmarksloven av 2005
- Naturvernloven av 1970
- Kulturminneloven (hvor Sametinget har en forvaltningsrolle allerede)
- Forurensningsloven
- Friluftsløven
- Plan- og bygningsloven
- Viltloven
- Lakse- og innlandsfiske_loven

- ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater
- FN- konvensjonen av 1966 om sivile og politiske rettigheter
- FN- konvensjon av 1966 om økonomiske og sosiale rettigheter
- Brundtland kommisjonens rapport av 1987
- Agenda 21, Rio-deklarasjonen av 1992
- Konvensjon om biologisk mangfold 1992
- Kyotoavtalen om klimaspørsmål av 1997
- Ramsarkonvensjonen (vern av våtmarksområder)
- Bernkonvensjonen
- CITES – Washington-konvensjonen (artsvern)
- NASCO – den nord-atlantiske laksekonvensjonen (vern av laks)

3. PRINSIPIELT GRUNNLAG

Prinsippene som skal legges til grunn for bruk og vern av naturressursene i samiske områder er;

- samene skal ha rett til å ta selvstendige beslutninger i spørsmål om naturressurser i egne områder og være aktive deltagere i forvaltningen av ressursene

- samenes tradisjonelle næringer som reindrift, jordbruk, fiske og fangst skal sikres arealer
- sámí duodji (samisk husflid) må anerkjennes som næring og sikres støtteordninger som selvstendig næringsvirksomhet
- ved bruk av naturen skal økologisk prinsipper, lokale tradisjoner og sedvaner legges til grunn
- i verneprosesser må samiske rettigheter anerkjennes og samisk bruk respekteres

4. FORVALTNING AV NATUREN

En bærekraftig utvikling av det samiske samfunnet som skal gi positive resultater forutsetter;

- kunnskap
- kompetanse
- kontakter
- kommunikasjoner

Naturen i de samiske områder legger grunnlag for en selvstendig kultur. Fra levende tradisjoner går veien mot nyskapning og utvikling.

5. NSRs AKTIVITETSOMRÅDER

Konsekvenser av det som er nedfelt foran vil medføre at NSRs aktiviteter blir som følger:

- drøftninger om hvordan tradisjonell bruk og nyskapende virksomhet sammen kan sikre en økologisk bærekraftig utvikling
- drøftninger om forskjeller og likheter på kvinners og menns bruk av naturen
- formidling av naturens variasjoner til kommende generasjoner
- drøfting av urfolk standarder ved etablering av nye aktiviteter som mineralutvinning og olje- og gassproduksjon
- oppfordring til debatt i lokallagene om hvilke verdier og forutsetninger det samiske samfunnet vil legge til grunn ved oppretting av samiske verneområder
- initiering til forskning om samenes tradisjonelle bruk og vern av naturressursene
- utarbeiding av strategier for bruk av energi
- utvikle ansvarlige holdninger til motorisert ferdsel og bruk av energi til oppvarming
- krav om at Sametinget må være med på utforming av den nye Naturmangfoldsloven
- utvikling av samarbeid med andre urfolk med sikte på å informere det internasjonale samfunnet om klimaforandringenes skadelige effekter på deres natur- og kulturgrunnlag

Enstemmig vedtatt

Sak 7. Bypolitisk plan

Bypolitisk plan for Norske Samers Riksforbund enstemmig vedtatt.

Sak 8. Sametingets valgordning

Ny valgordning Sametinget

NSRs landsmøte ønsker en ny valgordning som styrker Sametingets representativitet, legitimitet og oppslutningen om sametingsvalget. Ekspertutvalget som ble nedsatt i 2005 har levert en god utredning om de sentrale forhold og har gitt anbefalinger om endring av eksisterende valgordning. NSR mener at forslaget som er fremlagt vil bidra til å styrke Sametingets legitimitet og fremtidig oppslutning om sametingsvalget. NSR mener at forslagene vil sikre velgernes rettigheter til å stå samemantallet og delta ved sametingsvalget. Representativiteten i Sametinget vil etter NSRs mening øke med innføringen av ny valgordning.

NSR støtter opp om hovedtrekkene i forslaget til ny valgordning og ber om at Sametinget tar ansvar for å få behandlet forslaget så snart som mulig med mål om innføring av ny valgordning før valget i 2009.

Valgkretsene gis kun samiske navn. Sametinget innhenter forslag til navn fra valgkretsene.

§ 2.6 Sametingets valgmanntall

Landsmøtet ber om at punkt c) endres til "er barn av person som står eller har stått i manntallet blir automatisk oppført i Sametingets valgmanntall.

Enstemmig vedtatt.

Stuornjårgga Sámenuorak fremmet følgende protokolltilførsel:

Stuornjårgga Sámenuorak ønsker å understreke at til vøteringen sak 8, har SSN foreslått et forslag som er mot en gjennomføring av "retteordning" av sametingsvalget. SSN har også stemt med to stemmer for dette forslaget.

Sak 9. Samefolkets fond

NSRs 39. landsmøte i Bodø uttaler følgende i landsmøtesak 9 - Samefolkets fond:

Avkastningen av Samefolkets fond skal brukes til tiltak som bevarer, styrker og gjenreiser det samiske språk.

NSR landsmøte i 2007 vil at Sametinget i disponeringen av Samefolkets fond i første omgang prioriterer få, men gode programområder. Programområdene kan revideres

hvert fjerde år. Den konkrete prioriteringen og utdypingen av programområdene skal skje i forbindelse med de årlige budsjettforhandlingene i Sametinget.

Flere aktive språkbrukere

Vitalisering og styrking av det samiske språket er en av de største utfordringene det samiske samfunnet har i dag. Etter lange perioder med fornorskning er det et stort behov for å vitalisere språket i de generasjoner og områder som har mistet språket. NSRs landsmøte i 2007 vil på denne bakgrunnen be Sametinget i en første fireårs periode prioritere tiltak som allerede på kort sikt kan resultere i flere aktive samiskspråklige språkbrukere.

Tiltakene må konkret rette seg mot alle samiske språk og dialekter i Norge, og omfatte det talte og skrevne ord, herunder samiskspråklig fag/dokumentar- og skjønnlitteratur for barn, ungdom og voksne. De samiske barna og ungdommen er vår fremtid og ungdom har rett til å nytte og møte samisk språk i de formater de møter i sitt dagligliv. Dette vil også bidra til å styrke samisk identitet. Digitale produkter med samisk språk, spesielt med barn og unge som målgruppe må derfor prioriteres.

NSR ber Sametinget vurdere å sette i gang et omfattende samisk alfabetiseringsprogram (skrive og leseferdigheter). Et alfabetiseringsprogram innebærer en større satsing på tvers av forvaltningsnivå og etablerte strukturer. Et slikt program bør omfatte bl.a. barnehager, skoler og voksenopplæring. Erfaringene fra Elgåprosjektet og andre lignende språkprosjekter vil være viktige som grunnlag for programmet. NSR mener at det må til en større satsing over flere år for å få til et løft for samisk språk. Som en del av finansieringen mener NSR at regionale og statlige myndigheter må gi betydelige bidrag.

NSRs landsmøte vil at Sametinget videre vurderer følgende innsatsområder:

Dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap

Prosjekter som omfatter systematisering og dokumentasjon av samisk tradisjonskunnskap må prioriteres. Prosjekter kan omfatte kunnskap innen samfunnets organisering, næringer, ressursutnyttelse, miljø- og naturforhold, historiske sagn og fortellinger, joik og all form for duodji. Det forutsettes samarbeid mellom relevante fagmiljø, samiske språk- og kultursentre og tradisjonsbærere i forbindelse med systematiseringen og dokumentasjonen.

Enstemmig vedtatt

Sak 10. Kystfiskeutvalget

Uttalelse fra Norske Samers Riksforbunds 39. landsmøte i Bodø:

SAMISKE RETTIGHETER TIL BRUK AV SJØAREALER, SALTVANNSFISKE OG LEVENDE MARINE RESSURSER

Norske Samers Riksforbund er fornøyd med at et bredt sammensatt utvalg, ledet av høyesterettsjustitiarius Carsten Smith, nå utreder samers og andres rett til fisket utenfor Finnmarkskysten.

Norske Samers Riksforbunds landsmøte vil fremme følgende standpunkter til kystfiskeutvalget:

- Norske Samers Riksforbund understreker at kystfiskeutvalgets mandat er mangelfullt, blant annet fordi det samiske bosetningsområdet går utover Finnmark, og at samene bor langs og utnytter marine ressurser i et sammenhengende kystfarvann fra russisk side og langs hele kysten ned til Trøndelag. I tillegg er det en mangel ved prosessen at retten til levende marine ressurser utover fisk, herunder introduserte arter som for eksempel kongekrabbe, ikke er inkludert i kystfiskeutvalgets mandat. Videre er bruken av sjøarealer og retten til genetisk materiale og bioprospektering utelatt i utvalgets mandat. Norske Samers Riksforbund krever derfor at samiske rettigheter må behandles under ett.
- Historiske kilder og muntlige overleveringer viser at samer har brukt kyst-, fjord- og havområder i et sammenhengende bosetningsområde. Samene har drevet alle former for fiske og høstet av det havet kunne gi både inne i fjorder, i sesongfiskeriene og ute på havet, så langt tilbake som det finnes historiske kilder og opp til i dag. Dette er dokumentasjon som er kjent og utredet tidligere, og som ikke kan overses som grunnlag for samenes historiske rettigheter til levende marine ressurser. Kartleggings- og dokumentasjonsarbeidet av bruken av samiske kyst- og fjordområder må fortsette. Imidlertid er det et paradoks at vi samer som har bebodd disse områdene i uminnelige tider må dokumentere vår tilstedeværelse og bruken av disse ressursene. Samtidig stilles det ikke spørsmålstegn ved rettighetene til bruken av marine ressurser til andre folkegrupper som har kommet på et senere tidspunkt. Norske Samers Riksforbund krever derfor at samenes rettigheter til fiskeriene og de marine ressursene må anerkjennes.
- Norske Samers Riksforbund mener at de samiske fiskerirettighetene er av kollektiv karakter og er en allmenningsrett for de samiske kyst- og fjordsamfunnene. I fiskerigrensensaken fra 1951 ble lokale sedvaner vektlagt da Norge hevdet grunnlinjer i forhold til Storbritannia. Staten Norge har anvendt lokale sedvaner som rettsgrunnlag for å etablere seg selv som en av verdens viktigste fiskerinasjoner i det internasjonale samfunnet. I Kåfjorddommen fra 1986 ble en gruppe samers bruk av et område for fiske anerkjent av Høyesterett som en kollektiv rett for den gruppen som hadde utøvet fisket¹. Disse dommene styrker NSRs oppfatning av at kollektive rettigheter til fiske i samiske kyst- og fjordområder eksisterer. Utvalget bør legge til rette for ytterligere kartlegging og anerkjennelse av rettigheter også i andre områder.
- Tilgangen til fiskeriene, og våre rettigheter og muligheter for å utvikle samiske fiskerier, har siden 1970-tallet blitt regulert i negativ retning. Dette har ført til at samiske lokalsamfunn som er bygd opp rundt og har et avhengighetsforhold til

¹ Rt 1985 s 247

havets ressurser, er maktesløse i kampen om råvarene. Med fiskekvotesystemet og konsesjonsutviklingen hva angår oppdrett, har fiskeressursene blitt omsettelige, og rettigheter er overført fra staten til enkeltindivider. Norske Samers Riksforbund forventer nå at utviklingen endres i retning av at samene får styrket egne fiskerier.

Norske Samers Riksforbunds 39. landsmøte vil fremme følgende forslag til kystfiskeutvalget:

- 1) Samiske rettigheter til levende marine ressurser og marine arealer må slås fast ved lov. Rettighetene omfatter ressurser både over og under havoverflata. Norske Samers Riksforbund krever en gjennomgang av fordelingene av de marine ressurser, herunder mellom hav- og kystflåten og mellom Nord-Norge og Sør-Norge. Fordelingene skal være gjenstand for forhandlinger mellom Sametinget og norske myndigheter.
- 2) NSR foreslår en marin urfolkssone for hele det sjøsamiske bosetningsområdet, der våre kollektive historiske rettigheter blir forvaltet regionalt, og der Sametinget har en sentral rolle som aktiv part i forvaltningen.
- 3) Reell samisk deltagelse og reell samisk medbestemmelsesrett må sikres på alle nivå i forvaltningen.
- 4) Et eget fast forhandlingsorgan mellom Sametinget og Fiskeri- og kystdepartementet opprettes, for å ivareta samiske interesser i fiskerierne og i forvaltning av sjøarealene. I dette organet må det foregå reelle forhandlinger, og ikke bare konsultasjoner, for å sikre at Norges nasjonale og internasjonale forpliktelser overfor samene som urfolk oppfylles.

BAKGRUNN

Rettsgrunnlag

Rettsgrunnlaget er vår bruk i uminnelige tider. Både alders tids bruk og sedvanerett opparbeidet gjennom lang og ubrutt fiske- og fangsttradisjon og bruk av kyst- og fjordområder må nå anerkjennes som legitim lovhjemmel for samiske fiskerirettigheter. NSR vil blant annet vise til grunnlovens § 110a, ILO-konvensjon 169 (art 14 og 15) og FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP artikkel 27) som også fastslår det folkerettslige grunnlaget for samiske fiskerirettigheter og bruk av sjøarealer.

I denne sammenheng viser vi til fiskerigrensesaken av 1951 og Høyesteretts avgjørelse i Kåfjorddommen som relevant rettspraksis i denne sammenhengen. Norske Samers Riksforbund vil understreke at våre rettigheter hjemlet i urfolks- og samerett ikke kan rokkes ved som følge av skiftende regjeringer.

Norske Samers Riksforbund mener at de samiske fiskerirettighetene har kollektiv karakter og er en allmenningsrett for samer og andre i kyst- og fjordsamfunnene.

Samenes rett til å forvalte og å utnytte egne fiskeriressurser springer ut fra samenes grunnleggende rett til selvbestemmelse som et eget folk. Vi mener at samene har både bruks- og eiendomsrett til fiskeriressurser, og at våre rettigheter konsekvent har blitt forbigått når Staten har hevdet at retten til fiskeriressursene er en allemannsrett som staten kan regulere fritt, uten at rettsforholdene er utredet tidligere. NSR mener at vår allmenningsrett også innebærer et vern for vår bruk mot statlige inngrep og kystfiskeutvalget anmodes om å vurdere dette særskilt i sitt utredningsarbeid.

Norske Samers Riksforbund krever at norske myndigheter anerkjenner både våre substansielle rettigheter og prosessuelle rettigheter, og at samiske fiskerier herigjennom defineres på akseptabelt vis og tas hensyn til i den rådende fiskeriforvaltningen også for fremtidig beskyttelse og utvikling av de samiske fiskeriene.

I fiskerigrensesaken fra 1951 ble blant annet lokale sedvaner for et ikke-fritt fiske, blant annet med henvisning til navnsetting av fjordbunnen, vektlagt da Norge hevdet grunnlinjer i forhold til Storbritannia. Videre ble det i utredninger som ble lagt frem i denne sammenhengen hevdet at fiskeriene hadde vesentlig betydning for regionen og at denne betydningen var godtgjort gjennom den langvarige bruken. NSR mener at det blant annet på denne bakgrunnen er umulig å se bort fra lokalbefolkningenes fiskerirettigheter når staten Norge har anvendt disse rettighetene som argument i det internasjonale samfunnet for å etablere rettigheter og dermed seg selv som en av verdens viktigste fiskerinasjoner.

NSR vil videre vise til kollektive rettigheter som samene besitter. I Kåfjorddommen² ble blant annet en gruppe samers bruk av et spesielt område for fiske anerkjent som en kollektiv rett for den gruppen som hadde utøvet retten³.

Sjøsamiske rettigheter til marin ressursforvaltning må behandles som en samisk rettighet til å drive næring og utøve sin kultur på lik linje som i andre samiske næringer som for eksempel i reindrifta. Samer skal ha de samme rettighetene uansett næring, og skal ikke forskjellbehandles avhengig av hvilken næring det er snakk om.

Historisk negativ utvikling for sjøsamisk fiske og ressursbruk

Fiskerinæringen og tilstøtende næringer har avgjørende økonomisk og kulturell betydning for samene, og på denne bakgrunnen har utviklingen siden begynnelsen av 70-tallet vært meget bekymringsfull. Norsk fiskeripolitikk har i mange tiår tilgodesett andre aktører enn de som fisker innenfor de mindre flåteleddene. Effektivisering og omstrukturering har ført til at eierrettighetene samles på få og stadig mektigere hender. Samenes tilgang til fiskeriene, våre rettigheter og muligheter for å utvikle samiske fiskerier har blitt regulert i negativ retning. Med fiskekvotesystemet og konsesjonsutviklingen hva angår oppdrett har fiskeressursene blitt omsettelige og rettigheter er overført fra fellesskapet til enkeltindivider.

² Rt 1985 s 247

³ Gáldu Cála 1/2006, Einarsbøl, s.12

Norske Samers Riksforbund forventer nå at utviklingen endres i retning av at samene får styrket egne fiskerier, selv om dette fisket eventuelt ikke skulle falle inn under de krav til effektivitet og lønnsomhet som den til enhver tids sittende regjering eventuelt måtte sette som standard. Vårt fiske har tradisjonelt vært tuftet på bruk av konvensjonelle redskaper og mindre båter, i tillegg til at samene har deltatt i og deltar i sesongfiskeriene og havfisket. NSR vil påpeke at det er store kunnskaper om ressursforvaltning og forutsetninger for fiske blant fiskere som burde dokumenteres for fremtiden. Det er snakk om taus og anvendt kunnskap som har stor betydning for det tradisjonelle fisket. Ett eksempel er å ta ut mea, hvor man tar ut punktet hvor fisken står til ulike tider, og samiske stedsnavn som beskriver fiskeplassen for brukerne.

Tall fra fiskeridirektoratet⁴ viser at antallet registrerte fiskere er redusert med 6 142 fra år 2000 til år 2006. Dette er en reduksjon på 31 prosent. Antall fiskere som har fiske som hovedyrke er redusert med 3 222 (23 prosent) og antall biyrkesfiskere er redusert med 2 920 (50 prosent). I 2006 er det kun 1 947 personer under tretti år som er registrert i Fiskermanntallet. Denne gruppen utgjør nå kun 14 prosent av det totale antallet fiskere. Antall fiskere under 30 år er redusert fra 6 924 personer i 1990 til 1 947 personer i 2006 (72 prosent). Antall fiskere 60 år og over er redusert med 79 prosent fra 7 820 personer i 1990 til 1 615 personer i 2006. Andelen fiskere under 30 år som har fiske som hovedyrke har siden 1990 vært synkende fra 33 prosent i 1990 til 17 prosent i 2006, mens andelen fiskere 60 år og over som har fiske som hovedyrke har økt fra 12 prosent i 1990 til 15 prosent i 2006.

Til tross for at Sametinget har bidratt til finansieringsordninger for den minste flåten, er Norske Samers Riksforbund dypt bekymret for denne negative utviklingen i forhold til antallet fiskere, og ber om strakstiltak også fra sentrale myndigheter for å reversere trenden. I Unjárga/Nesseby har det for eksempel vært en dramatisk reduksjon i utvikling i forhold til gruppa som har fiske som "biyrke" i følge statistikken. Det tradisjonelle samiske fjordfisket er i stor grad basert på kombinasjoner av næringer, noe som har gitt en fleksibilitet i forhold til bestandsutvikling og andre faktorer. Reglene om fiske som hovedyrke og biyrke har ført til at det har vært vanskelig å videreføre kombinasjonsdrifta videre spesielt for mange sjøsamiske fjordfiskere. Dette er en kilde til bekymring, som må føre til tiltak for å sikre næringskombinasjoner som en del av sjøsamisk kultur.

Norske Samers Riksforbund viser også til det såkalte kvotekompromisset hvor regjeringen går inn for å strukturere flåten under 15 m. Norske Samers Riksforbund kan ikke akseptere at dette skjedde samtidig som kystfiskeutvalget jobbet med å utrede samers og andres rettigheter til fiske. Struktureringen har en selvdrivende effekt og innebærer konsekvenser for fiskerne som gjør en reversering av tiltakene meget vanskelig. NSR mener strukturering i denne delen av sjarkflåten vil føre til at bosetting og sysselsetting i kystsamfunnene svekkes ytterligere, og ikke minst i samiske områder. Denne delen av flåten spiller en avgjørende rolle i å sikre stabil tilgang på råstoff, og i tillegg ser vi at kystsamfunnene kjemper for å sette kraft bak

⁴ http://www.fiskeridirektoratet.no/fiskeridir/aktuelt/fiskets_gang/fiske/2007/0107/f_rre_fiskere_langs_kysten

leveringsforpliktelse. Bruddene på leveringsplikten legger fiskerisamfunn brakk, og NSR mener derfor at leveringsplikten må håndheves langt mer effektivt enn hittil. Det er en alvorlig helse-, miljø- og sikkerhets trussel for sjarkflåten at mottaksstrukturen vil kunne utarmes fordi små båter må gå over lengre avstander.

Anbefalinger

I kystfiskeutvalgets mandat fremgår det at utvalget skal fremme forslag til eventuelle lovendringer og andre tiltak utvalget mener er nødvendig eller hensiktsmessig.

NSR mener at myndighetenes strategier for forvaltning av marine ressurser må respektere og imøtekomme samiske fiskerirettigheter. Samene skal delta i forvaltningen av de marine ressursene, både fornybare ressurser og ikke-fornybare ressurser. Rettigheter til å forvalte introduserte arter skal også tas med da NSR mener at beslutninger om forvaltning av slike ressurser og politikk i denne sammenhengen er nært knyttet til bestandsutvikling og økosystemets balanse, og derfor inngår i det ressursgrunnlaget som våre områder er avhengige av. Nyutvikling og styrking av deltakeradgangen for samiske fiskere og lokalsamfunn må også omfatte nye former for ressursutnyttelse som turistfiske, krabbebeskatning og andre former for nye næringer. NSR har arbeidet for å ivareta kyst- og fjordfisket, hvor nærhets- og avhengighetsprinsippet legges til grunn. Dette hensynet er et bærende prinsipp i vår politikk. NSR jobber for at fiskerettigheter skal tilbakeføres befolkningen i samiske kyst- og fjordområder.

Norske Samers Riksforbund ber om at kystfiskeutvalget vurderer opprettelse av en samisk fiskerisone i form av en kollektiv rett til å utøve fiske i en åpen allmenning for alle som har tilhold innenfor et geografisk avgrenset område. Forvaltning i denne sammenhengen bør både Sametinget og andre regionale myndigheter delta i. Dette området må som sagt omfatte hele det samiske bosetningsområdet også utenfor Finnmark.

NSR ønsker en utvikling hvor forvaltning av ressurser og fordeling av kvoter skjer på regionalt og lokalt nivå i henhold til nærhets- og avhengighetsprinsippet. NSR vil at det skal skje en omfordeling av kvoter fra den havgående flåten til kystflåten. Videre er det avgjørende at leveringsplikten til industrien på land overholdes og praktiseres strengere. Norske Samers Riksforbund vil be utvalget om å vurdere blant annet minimumskvoter for båter under 15 meter. Kystfiskeutvalget bør videre vurdere mulighetene for en egen næringskombinasjonskvote. NSR mener at kampen om kvoter betinger kapital, og at dette i mindre grad forefinnes i de sjøsamiske samfunnene. Spørsmålet om tilgang på kapital i denne sammenhengen er derfor et sentralt moment. NSR ønsker at man realiserer ordninger hvor investeringskapital eller lånegarantier forvaltes av Sametinget evt. i samarbeid med andre myndigheter. Dette for å sikre at sjøsamiske fiskere og de små kapitalsvakere sjøsamiske samfunnene kan erverve seg kvoter og fartøy blant annet for at samiske ungdommer kan etablere seg i fiskerinæringen. NSR ønsker å sikre rekruttering av ungdom til næringen gjennom opplæringsordninger og egne rekrutteringskvoter for ungdom.

NSR ber om at det åpnes for at det skal legges vekt på lokalt eierskap, miljøhensyn og fjordfiskernes tradisjonelle rettigheter ved oppdrettsetableringer. De som stiller sjøarealer til disposisjon bør også kompenseres for dette.

NSR mener at ordningen med ungdomsfiske er et positivt tiltak. Vi savner imidlertid informasjon om ordningen på samisk, innrettet på samiske områder. Dette mener vi at myndighetene som administrerer ordningen har et klart ansvar for. Sametinget vil kunne være en viktig medspiller i en slik sammenheng, men det forutsetter at Sametinget deltar i forvaltningen av fiske og marine ressurser.

Konsekvenser

Kystfiskeutvalget skal også drøfte konsekvenser og presedens av aktuelle foreslåtte tiltak, herunder en vurdering av forholdet til etablert forvaltning, og sett i forhold til nasjonale fiskeripolitiske strategier.

Norske Samers Riksforbund vil peke på at lovgivningen generelt har mangler når det gjelder bestemmelser som nevner samiske hensyn. Eksempler på dette er blant annet deltakerloven og saltvannsfiskeloven og den foreslåtte havressursloven. Hensynene til samiske forhold bør innarbeides i gjeldende lovverk og dette burde bli vurdert i denne sammenhengen.

Norske Samers Riksforbund vil insistere på at Sametinget får en styrket rolle i forvaltningen av fiske og marine ressurser. Sametinget må settes i stand til å kunne jobbe med saker vedrørende marin ressursforvaltning i bred forstand. Dette innebærer økning av økonomiske ressurser til å satse på dette feltet og på kunnskapsutvikling på feltet. Fiskeridirektoratet generelt, og spesielt ressursavdelingen, må bygge opp kompetanse i samiske fiskerispørsmål. Det må forventes at både Fiskeridepartementet og Fiskeridirektoratet sørger for tilfredsstillende representasjon fra samisk hold når det gjelder utnevning til utvalg mv.

Norske Samers Riksforbund har forventninger til at havrettslige spørsmål om ressursforvaltning og ressursforvaltning i samsvar med internasjonale avtaler blir drøftet i kystfiskeutvalgets arbeid med sin utredning. Norske Samers Riksforbund ønsker lykke til med resultatet og ser frem til at kystfiskeutvalget avgir sin utredning innen 31.12.2007, og stiller seg til disposisjon for ytterligere dialog med utvalget.

Enstemmig vedtatt

Følgende forslag ble oversendt landsstyret:

NSR vil på sitt landsmøte i 2008 ta opp kystfiskeutvalgets arbeid til debatt på bredt grunnlag.

Enstemmig vedtatt

Sak 11. Virksomhetsplaner

Sak 11.1 NSRs Landsstyre

Revidering av NSRs strategi- og virksomhetsplan 2006 – 2009 enstemmig vedtatt

Sak 11.2 NSR – Ungdomsutvalget

Virksomhetsplan 2007 – 2008 for NSRs ungdomsutvalg enstemmig vedtatt.

11.3 SOL – Samisk studieutvalg

Virksomhetsplan for SOL – Samisk studieutvalg enstemmig vedtatt

Sak 12. Budsjetter 2007 og 2008

Sak 12.1 NSR – Hovedorganisasjonen

NSRs budsjett for 2008 enstemmig vedtatt

Sak 12.2 NSR – Ungdomsutvalget

NSR-Us budsjett for 2007 og 2008 enstemmig vedtatt

Sak 12.3 SOL – Samisk studieutvalg

SOLs budsjett for 2008 enstemmig vedtatt

Følgende forslag ble oversendt NSRs landsstyre for vurdering:

Máze Sámiid Searvi oppfordrer SOLs administrasjon å delta på NSRs landsmøter i fremtiden, og de kan også fremlegge årsmelding, virksomhetsplan, regnskap og budsjett sammen med styret. Styret har ikke oversikt over detaljer i saker som hører til den daglige driften.

Enstemmig vedtatt

Sak 13. Uttalelser fra NSRs landsmøte 2007 (resolusjoner)

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 1/ 2007:

Samerettsutvalget 2 og land- og vannrettigheter utenfor Finnmark

Samerettsutvalget II leverer sin innstilling høsten 2007. Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund (NSR) ber om saklig og grundig informasjon om Samerettsutvalget IIs innstilling og faktagrunnlag.

Landsmøtet i NSR vil anmode om å fokusere på saklige argumenter og ønsker en konstruktiv debatt velkommen. NSRs Landsmøte oppfordrer Sametinget, fylkeskommunene og kommunene om å bidra til kunnskapsøking og saklig debatt, hvor også lokallag i NSR vil bidra.

Spørsmålene angår både rettigheter og hvilke modeller man skal bruke for å forvalte land og vann. Eventuelle rettighetsavklaringer som vil måtte komme, vil ikke dreie

seg om å fordele nye rettigheter, men om å anerkjenne eksisterende rettigheter. Dette er vanskelige spørsmål, derfor kreves det kunnskap og saklighet i debatten.

Det vil selvsagt være ulike syn på de forventede modellene som presenteres, og denne uenigheten må debatteres offentlig. Men vi vil advare mot den samiske og norske polariseringa som vi har sett tendenser til, fordi den vil dekke over at befolkningen som helhet har felles interesser i rettighets- og forvaltnings spørsmålene.

NSR mener forøvrig at de rettighets- og forvaltningsmessige prinsipper som ligger til grunn for Finnmarkseiendommen, også må kunne legges til grunn for områdene utenfor Finnmark.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 2/ 2007:

Samiske barns rettigheter

Samiske barn og familier har et skrikende behov for et organ som har et overordnet ansvar for at rettighetene ratifisert i FN's barnekonvensjon, følges. Konvensjonen har forrang foran andre nasjonale lover og bestemmelser som berører barn og unge, og forplikter norske myndigheter. Et barn skal ikke nektes retten til språklig og kulturell utvikling.

I dag er det ingen som har overordnet myndighet til å påse at samiske barn og familiers rettigheter blir fulgt, og dette skaper stor usikkerhet. Familier som blir fratatt et barn er allerede i en vanskelig situasjon, og usikkerheten ved om barnet får bo hos en fosterfamilie med samisk språk og kultur forverrer situasjonen ytterligere.

Det må opprettes et organ som ivaretar samiske barns rettssikkerhet. Et slikt organ burde ha myndighet og ansvar til påse og etterse at samiske barns lovfestede rettigheter blir fulgt, også under offentlig omsorg, som for eksempel barnevernet. Barnevernet må til enhver tid ta hensyn til samiske barns språklige og kulturelle bakgrunn. NSR krever at det opprettes et slikt organ umiddelbart i form av Samisk barneombud.

Videre minner NSRs Landsmøte om at Indre Finnmark Tingrett er opprettet for å ivareta samiske forhold spesielt. Det er et rettsprinsipp om at dommer som ankes ikke skal effektueres. Dette kan medføre at omsorgsplasserte samiske barn kan få redusert eller hindret sin samiske språklige og kulturelle utvikling. Landsmøtet ber myndighetene vurdere om dette prinsippet kan være i strid med barnekonvensjonens språklige og kulturelle rettigheter.

Landsmøtet krever at Fylkesnemnda for Troms og Finnmark og andre Fylkesnemnder som har ansvar for behandling av saker som involverer behandlingen av samiske barn, formelt innehar kulturanalytisk kompetanse.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 3/ 2007:

Likeverdig helsetilbud i lulesamisk område

Landsmøtet 2007 i Norske Samers Riksforbund viser til at det er behov for å utvikle et likeverdig helse- og sosialtilbud i lulesamisk område. Spesielt eldre samer har behov for en helse- og omsorgstjeneste som bygger på samiske kultur, fungerer på samisk språk og ut fra egne lokale forutsetninger. Dette er i tillegg en menneskerett. Manglende hensyntaken til pleietrengendes behov på det språklige, kulturelle og religiøse området kan skape uverdige forhold for den enkelte.

Med midler fra Sametinget er det i Nord-Salten utviklet en modell for et helhetlig og likeverdig helse- og sosialtilbud som representerer en fornyelse i måten å organisere og utvikle helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt område. Steigen og Hamarøy kommuner har vært positive til prosjektet, mens Tysfjord kommune er negativ. Antallet eldre i hele befolkningen i regionen er økende. Med utgangspunkt i det lokale engasjementet blant pårørende til eldre samer i Tysfjord, har Sametingsrådet 21.juni 2007 oppfordret kommunene i lulesamisk område, og fylkesmannen som tilsynsmyndighet, til å ta et aktivt grep for å bedre situasjonen for omsorgstrengende samer, med særlig fokus på de eldres behov.

Landsmøtet slutter seg til Sametingsrådets oppfordring, og vil i tillegg be:

- Regjeringen i samråd med Sametinget å behandle situasjonen i Nord-Salten og andre aktuelle områder i forhold til den samiske befolkningens prinsipielle rettigheter til et likeverdig helse- og sosialtilbud, og i forhold til Norges rettslige forpliktelser i denne sammenheng.
- Tysfjord kommune som ny kommune i forvaltningsområdet for samisk språk, sørge for et helse- og sosialtilbud for pleietrengende samer, slik at spesielt eldres behov på det språklige, kulturelle og religiøse området kan ivaretas. I tillegg bes kommunen om å revurdere sitt standpunkt og delta i utviklingen et likeverdig helse- og sosialtilbud i lulesamisk område. Dette slik at kommunen også kommer på linje med kravene i språkreglene i sameloven.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 4/ 2007:

Samisk kompetanse ved Støttesenter mot incest og seksuelle overgrep

I alle samfunn skjer det seksuelle overgrep, også i det samiske. Hver femte jente og hver syvende gutt i Norge opplever å bli seksuelt misbrukt før de er 18 år. Det mangler forskning om emnet, men det er grunn til å tro at tallene er de samme i det samiske samfunnet.

SMISO (Støttesenteret mot incest og seksuelle overgrep) støtter utsatte og pårørende med å bearbeide overgrep og seinvirkninger av disse. De arbeider etter "hjelp til

selvhjelps"-prinsippet. Senteret innehar stor kompetanse, og er en viktig støtte til overgrepsofre.

Norske Samers Riksforbunds landsmøte viser med dette sin uforbeholdne støtte til senteret, og ser det som høyst nødvendig at kompetansen om incest og seksuelle overgrep i samiske samfunn forbedres. Senteret ønsker å utvide sin mulighet til å hjelpe overgrepsofre med samisk bakgrunn, men de mangler ansatte som behersker samisk.

NSR skal jobbe for at senteret får mulighet og midler til å ansette en eller flere med samisk kulturforståelse og språkkompetanse.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 5/ 2007:

Elsa Laula Renbergs fødselsdag som samisk flaggdag

Den første samiske kvinneforeninga på norsk side var Brurskanken samiske kvindeforening, som Elsa Laula Renberg (1877-1931) grunnla i 1910. Kvinneforeninga initierte det første møtet for både nord- og sørsamer. I 1904 ga Renberg ut kampskriftet «Inför lif och död: Sanningsord i de lapska förhållandena». I skriftet tok hun opp viktige samiske spørsmål og pekte blant annet på at samene burde ha eiendomsrett til sine skatteland, ha rett til fast jordbruk, og hun påpekte at skolegangen var kort og mangelfull. Hun var aktiv i svensk samebevegelse frem til 1908 og var med på å stifte den første samiske riksorganisasjonen «Lapparnas Centralförbund». Renberg var samisk aktivist og politiker, og har vært en viktig inspirator og et forbilde for senere samepolitikere.

Det er nå elleve samiske flaggdager i Norge. Sametinget har forskriftsmyndighet til å fastsette bruk av det samiske flagget. 29. november i år er det 130 år siden Elsa Laula Renberg ble født. For å hedre hennes innsats som samepolitisk pioner, foreslår Norske Samers Riksforbunds landsmøte at hennes fødselsdag markeres ved å bli en offisiell samisk flaggdag.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 6/ 2007:

Samisk språksenter i Oslo

De samiske språkene i hovedstaden står ovenfor store utfordringer; i den samiske barnehagen, i samiskundervisningen i grunn- og videregående skole og i voksenopplæringen. Samiskopplæringen er ikke tilpasset elevenes behov, og elevene får ikke det tilbudet de har krav på. I hovedstaden er alle de samiske språkene representert. Det er viktig at det tilrettelegges for alle de samiske språkene, noe som er svært vanskelig i dagens situasjon. Det er behov for økt voksenopplæring for foreldre og andre som ønsker å lære seg samisk. Voksenopplæring er viktig for å sikre fremtidige generasjoners språkkompetanse.

Norske Samers Riksforbund (NSR) mener at et samisk språksenter i hovedstaden er viktig for å utvikle, bevare og styrke språksituasjonen for barn, ungdom og voksne. Et kompetansesenter vil blant annet kunne jobbe for å sikre kvalitet, ressursbruk, tilgang på materiell og lærerressurser.

NSRs jobber for at det etableres et samisk språksenter i Oslo. Dette vil styrke de samiske språkene og føre til en mer helhetlig språkpolitikk i området.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 7/ 2007:

Gransking av kulturbevilgninger

NSRs landsmøte er av den oppfatning at norske myndigheters bevilgninger til samiske kulturformål er svekket. Da dette ansvaret ble overført til Sametinget ble det understreket at Norsk Kulturråd fremdeles skulle bevilge midler til samiske kulturvirksomheter.

På grunnlag av dette ber NSRs landsmøte om at det gjennomføres en granskning om norske myndigheters bevilgninger til norske kulturformål har økt i forhold til samiske kulturformål siden Sametinget fikk tildelingsansvaret. Dette har betydning for fremtidige tradisjonelle kulturelle virksomheter, tradisjonell kunnskap og skikker og deres utvikling.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 8/ 2007:

Styrking av samiske museum

Den økonomiske situasjonen for samiske museum er uholdbar og dekker kun ivaretagelse av dagens virksomhet. Det finnes ingen midler til forbedring og utvikling av deres virksomhet. I dag finnes det ingen spesialmuseum i Sápmi, noe vi også har behov for. De samiske museum har store utfordringer mht. innsamling, innkjøp, ivaretagelse, bevaring, informasjon, dokumentasjon og fagrelatert forskning. Dagens bevilgninger gir ingen rom for å bevare og utvikle både dagens og fremtidige aktiviteter.

Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund (NSR) krever en forbedret økonomisk situasjon for de samiske museene slik at de kan styrkes og utvikles både i og for fremtiden.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 9/ 2007:

Finnmarkseiendommens (FeFo) økonomiske situasjon

Da Statsskog avsluttet sitt virke i Finnmark tok de med seg all kapital som var opparbeidet gjennom deres virke i Finnmark gjennom tidene. Dette har resultert i at FeFo har måttet påta seg et stort lån med tilhørende forpliktelser. Det har bla. resultert i økte avgifter for Finnmarks befolkning, og ført til negativ virkning og omtale av FeFo og Finnmarksloven, og vært gjenstand for konflikter mellom samer og de øvrige gruppene i Finnmark.

Landsmøtet i Norske Samers Riksforbund (NSR) krever at situasjonen for FeFo forbedres ved å tilbakeføre den opparbeidede kapitalen som Statsskog tok med seg etter avsluttet virke i Finnmark, slik at FeFo kan virke i forhold til gjeldende lover og retningslinjer og uten ekstra avgiftsøkning for gjeldende befolkning.

Enstemmig vedtatt

Norske Samers Riksforbund landsmøteresolusjon 10/ 2007:

Konsekvenser av global oppvarming for urfolkens kultur og levemåter i Nordområdene

Det siste års miljørapporter fra FN, forsterker konklusjonene fra Arktisk råds klimarapport fra 2004, når de beviser at global oppvarming er et faktum som har spesielt store konsekvenser for urfolks livsvilkår. Miljørapportene dokumenterer at ytterligere økning i utslipp av klimagasser vil ha dramatiske konsekvenser for alt liv på jorden.

Vår rikdom og våre ressurser forplikter, og NSR ser det som helt nødvendig å engasjere seg i kampen for å begrense den globale oppvarmingen. Hele samfunnet må være villig til å delta i kampen, og være villig til å endre sin livsstil. Klimaendringene vil ha ubegripelige konsekvenser også for samenes kultur, næring og levesett.

NSRs Landsmøte:

- henstiller til den norske stat å etablere en miljøpolitikk med klare mål og tiltak for reell redusering av globale utslipp av CO² med 50 % innen 2030 og forbedring miljøet, for eksempel ved å redusere utvinningstempoet for olje og gass.
- Ber Norge om å arbeide aktivt internasjonalt for å gjenskape en økologisk balanse i naturen ved aktiv påvirkning av andre stater, særlig de rike landene i verden, til å ta global oppvarming på alvor og forplikte seg til konkret reduksjon av CO² og andre klimagasser, og en ansvarlig miljøpolitikk.
- Ber Norge å fortsette å ha god dialog om opprydding av atomavfall på Kola halvøya i Russland.
- ber Sametinget sette global oppvarming og miljøspørsmål på dagsorden og utarbeide et samisk miljøprogram som blant annet omhandler sårbarhet og tilpasningsstrategier, der prinsippene om en økologisk bærekraftig bruk av naturen og tradisjonell kunnskap står sentralt.

- Ber Sametinget å initiere til at Samisk Parlamentarisk Råd utformer en overordnet samisk miljøpolitikk.
- ber styret arrangere seminarer i 2008 hvor miljøspørsmål og tilpassningsstrategier er i fokus.
- Ber NSR om å starte studieringer om miljø og økologisk bærekraftig forvaltning av natur ressursene. NSR vil på denne måten tilrettelegge arenaer for sine medlemmer, hvor de kan utveksle kunnskap om tilpassningsstrategier og en økologisk bærekraftig forvaltning av jordens ressurser og finne ut hvordan hver enkelt menneske best kan tilpasse seg samt bidra til klima forbedring.
- Mener NSR skal i alle politiske vedtak og beslutninger ta hensyn til miljø- og klimaspørsmål.
- Mener NSR skal lage en miljøplan for organisasjonen

Følgende resolusjonsforslag ble oversendt landsstyret uten realitetsbehandling:

- Reinbeitkonflikt må løses.
- Småviltjakt i samiske områder

Sak 14. Valg

Sak 14.1 Landsstyret

Politisk nestleder: Trond Are Anti enstemmig valgt for 2007 - 2009

Landsstyremedlem: Kari Lifjell enstemmig valgt for 2007 - 2009

Landstyremedlem: Ellinor Jåma valgt med 30 stemmer for 2007 - 2009

Varamedlemmer:

For Kari Lifjell:

1. Miriam Paulsen enstemmig valgt for 2007 - 2009
2. Aasta Joma Granefjell enstemmig valgt for 2007 - 2009

For Ellinor Jåma:

1. Kjell Erland Pedersen enstemmig valgt for 2007 - 2009
2. Janne Hansen enstemmig valgt for 2007 - 2009

Sak 14.2 Ungdomsutvalget

Leder: Ol Juhan Gaup enstemmig valgt for 2007 - 2009

Medlem: Kare- Elle Partapuoli enstemmig valgt for 2007 - 2009

Medlem: Mads Pavall enstemmig valgt for 2007 - 2009

Medlem: Ánne Máddji Heatta valgt med 36 stemmer for 2007 - 2008

Varamedlemmer:

1. vara: Ikke valgt
2. Berit Kristine Guvsám enstemmig valgt for 2007 - 2009
3. Ánte Niillas Oskal enstemmig valgt for 2007 - 2008
4. Anta Jåma Jensen enstemmig valgt for 2007 - 2009

Sak 14.3 SOL-styret

Styremedlem Per Kåre Grønvoll enstemmig valgt for 2007 - 2009

Varamedlemmer:

1. Nanna Thomassen enstemmig valgt for 2007 - 2008
2. Torbjørn Jensen enstemmig valgt for 2007 - 2008
3. Kristin Sara enstemmig valgt for 2007 - 2008

Sak 14.3 Valgkomité

Leder: Áile Jávo enstemmig valgt for 2007 - 2008

Medlem: Káre Elle Partapuoli enstemmig valgt for 2007 - 2008

Medlem: Geir Tommy Pedersen